

Izhaja vsak četrtek popoldne.

V slučaju praznika dan poprej.

Cena:

za en mesec . . . . . Din. 4
za četrt leta . . . . . " 12
za pol leta . . . . . " 24

Posamezna številka stane 1/25 Din.

Uredništvo:

Ljubljana, Kopitarjeva ul. 6/III.

Rokopisi se ne vračajo.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

PRAVICA

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Inserati, reklamacije in naročnina na upravo „Jugoslovanska tiskarna“, Kolportajni oddelek, vhod s Poljanskega nasipa 2.

Inserati se računajo
:: po dogovoru. ::

Drugi prihod Ivana Šusteršiča.

Kar nas kot delavski list pri tej stvari zanima, ni oseba, za katero tu gre, ampak zgolj to, kaj drugi prihod Ivana Šusteršiča v političnem oziru pomeni.

Stvar postane jasna, če se spomnimo zgodovinske preteklosti in z njo vezemo najnovejši notranjepolitični položaj v naši državi.

Kaj je bil dr. Šusteršič kot politik pred svetovno vojsko? Odpočetka kot dober ljudski govornik in spreten taktik kladiivo, s katerim je duhovnik dr. Janez Evangelist Krek razbijal na eni strani liberalno narodnjakarsko buržuazijo, na drugi pa v mali katoliški narodni stranki pripravljaj razvoj do velike socialne ljudske stranke na krščanskih načelih. To delo, pri katerem je Šusteršič od začetka nastopal kot odločen socialc in leta 1904 na Jesenicah javno izrekel, da je naša stranka izkoriščanih slojev, je bilo nekako do leta 1910 vsestransko dovršeno. Zdaj pa se je tudi že začel razvijati drugi dr. Šusteršič, tisti, ki njegovi miselnosti in značaju bolj odgovarja nego oni demagoški revolucionarec, kateri je bil, ko si je prebijal pot v javnost.

Taktik namreč je naša dežela popolnoma prešla v roke S. L. S., država pa se je začela razvijati vsled splošne in enake tajne volivne pravice, koje najglasnejši glasnik je bil Krek, v smeri socialnega demokratizma. Dr. Šusteršič je postal deželni glavar, za čemer je že dolgo hrepenel njegov vlasti željni duh. S tem je bilo zanj končano vse, vsa vprašanja rešena, ves politični miselni razvoj ustavljen. Država je bila dobila ljudski parlament, toda niti je obstajala prava odgovornost vlade pred ljudstvom, niti se je moglo uveljaviti načelo ljudske samoodločbe po posameznih deželah, kar bi bilo pravilo pot narodni avtonomiji in federalizmu in bi bilo monarhijo najbrž obvarovalo svetovne vojne, katera jo je pogubila.

Ta dejstva so politiku, ki živi neki ideji, ne pa sebi, ki mu politika ni gola taktika niti samo izposlovanje raznih drobnih dobrot ljudstvu, ampak grajenje nove družbine bodočnosti, kazala smer za bodočnost. Tako je bilo pri Kreku, ki je delal na razširjenje ljudske in narodne avtonomije, hitro opazoval svetovnopolitične dogodke in predvsem globoko spoznal pomen jugoslovanskega gibanja.

Kaj pa dr. Šusteršič v tem času? On se je tudi razvijal, toda ker mu je vedno manjkalo goriomenjenega dojmovanja nalog pravega ljudskega politika, v popolnega gubernamentalca, monarhista za vsako ceno, cezaropapista, ki je vero hotel udinjati obstoječemu državnemu in družabnemu redu navdušenega militarista in socialnega reakcionarja, ki je interesom proletariata predpostavljaj koristi imovitejših slojev; z eno besedo slovenski Ludendorff. Torej razvoj nazaj, bi se seveda vršil polagoma in brez vsakih programatičnih sprememb.

Kaj se je pozneje zgodilo, je itak še v spominu vseh. Važno je to, kar je danes, ko je Ivan Šusteršič prišel nazaj, da igra zopet politično vlogo.

Danes se bje pri nas ljut boj med ono državo, kakor so si jo delovni sloji mislili ob prevratu v smislu Krekovega ideala, in državo, kakršno smo dobili po zasluzi predvojnih srbskih monarhističnih strank in naše reakcionarne buržuazije v resnici. Za neko dobo je na vrhu reakcija kakor povsod drugod na zapadu. Njen pritisk je marsikaterega slabotneža oslabil in omajal. O teh ljudeh se je pojavila želja napraviti mir z režimom in iti z njim. Ti ljudje so rabili Šusteršiča in so ga dobili. On ima s pomočjo neke »narodne« ljudske stranke razbiti široko fronto Krekove ljudske stranke in tako pripraviti pot radikalni stranki nositeljici reakcije, imperializma in militarizma v naši državi.

Bolj kakor iz njegovih dejanskih zvez z režimom, ki se seveda odtegujejo javni kontroli, se to razvidi iz njegovega programa, v katerem je socialno vprašanje opravljeno z eno brezpomembno frazo o »gospodarsko šibkejših slojih«, ki jih bo ta program branil v tistih slučajih, »kadar bo pravica na njihovi strani.« Ravnotako bo branil ta program obratno velepridobitne sloje, kadar bo smatral, »da je pravica na njihovi strani.« Torej še govora ne o ljudski državi ali o vladi delavnih stanov na mestu one buržuazije, ki ne živi od poštenega in socialnokoristnega dela. Ravnotako je zanimivo tisto mesto, kjer Šusteršič svojo stranko, ki se ima šele ustanoviti, proglašaj za »zaščitnico enake pravice vseh lojalnih državljanov«, torej izrecna nacionalistična, režimska stranka privilegirane razrede, ki ne smatra vseh za državljane, ampak samo vladajočo kasto. Tudi je značilno, da prikrito zagovarja militarizem, na katerem se privilegirani razred drži. Stvarnik tega programa bo torej v Jugoslaviji začel sam, kjer je v Avstriji nehal: Vse za režim — do poslednje kaplje krvi! Avstrijska pesem na

jugoslovanske note. Možu se po krivici očita, da se je zdaj izneveril; ne, on je ostal sebi zvest, kajti kar je on govoril in delal do leta 1910, kot »leader« naše stranke, ni bilo niti njegovo niti mu je bilo kakšen ukovni cilj, ampak le sredstvo v dosego oblasti.

S. L. S., tista stranka, kakor jo je zasnoval genijni Krekov duh, ja na priskus vpeljati pri nas po Šusteršiču režimsko stranko, dala na shodu svojih zaupnikov primerni odgovor. Nas ta odgovor ni nič iznenadil; vedeli smo, da bo tak in da je tak moral biti. Stranka je vnovič poudarila, da je stranka delovnih stanov, da je stranka miru, antiimperializma, antimilitarizma, stranka v resnici ljudske države. Poudarila je vnovič, da je za korenito socialno preosnovno družbe.

Za nas krščanske socialiste je s tem Šusteršič opravljen in odpravljen. Sicer pa menimo, da niti reakcija ni s Šusteršičem veliko pridobila. Na njem leži v svojem rdečem obsvitu vojna preteklost, zraven tega pa bivši čempion »klerikalizma« ne more biti simpatičen moderni reakciji, ki ina svoje korenine v liberalizmu. On spada v naše čase toliko kakor krinolina ali pa tabakera.

— x.

Listnica uredništva. Iz tehničnih razlogov in radi pomanjkanja prostora danes nismo mogli objaviti nadaljevanja velezanimive dr. P. A. T. razprave »Socializem in vera« in celo vrsto dopisov, ki smo jih dobili v terek ob času, ko je bila »Pravica« že postavljena izvenšiš Listnice uredništva. Dopisnike prosimo: rokopise moramo dobiti ob sobotah ker se prične »Pravica« v ponedeljek staviti in je na sčavnem stroju kmalu postavljena. Somišljeniki, poskrbite za nove naročnike, da nam bo mogoče list kmalu povečati, ker koristi naših organizacij že danes zahtevajo večji list, kakršnega imamo.**Listnica uprave.** Položnice smo priložili danes vsem onim cenj. naročnikom, katerim je potekla naročnina februarja ali že preje. — Naj nam vsak takoj nakaže nadaljno naročnino, da mu ne bomo neljubo primorani list ustaviti. Poskrbite za nove naročnike!

Brencelj.

Sredstvo proti bolečinam v vratu.

Župan nekega ameriškega mesta je bil predsednik društva zmernosti in ni pil alkohola. Začel ga je boleti vrat in vprašal je zdravnika za svet.

»Pijte prav močen grog!« mu je rekel. Grog je vroča voda s sladkorjem in rumom ali vinom. »Ne smem, vsi bi se pohujšali nad menoj!«

»Bodite vendar pametni. Recite, da se boste brili, in zahtevajte vročo vodo. Rum naj Vam pa oskrbnica na tihem vlije notri.«

»Dobro, bomo naredili.« — Četrto leta potem pride zdravnik mimo županove hiše. Na pragu stoji oskrbnica vsa potrta.

»Kaj pa Vam je?«

»Moj Bog, moj Bog! Moj gospodar je znorel!«

»Kako to?«

»Pomislite! Odkar ste bili Vi pri nas se vsak dan desetkrat brije!«

Molnarjeva premiera.

Pesnik Franc Molnar je poročil že precej priletno operetno igralko Fedak, v Budimpešti.

»Zakaj pa nimaš fraka?« ga je vprašala pred pokro.

»Frak nosim samo pri premierah«, ji je odgovoril.

Reši nas vsega hudega!

Od Würtemberškega dvornega pridigarja prelata Johannes - a Osiander je zahtevala vsemogočna ljubimka vojvode Eberharda Ludvika, grofica Würben, naj jo sprejme v cerkveno molitev.

»Se je že zgodilo«, ji je rekel, »vsak dan redno molimo: Reši nas vsega hudega!«

Misli.

Dirigent Hans Bülow je bil v družbi, kjer so govorili o nekem mladem komponistu. Ta je bil pripravil za orkester kompozicijo velikega umetnika, a je pridejal tudi veliko lastne kompozicije. Bülow se je nepopisno ironično nasmejal in je rekel: »Ja, ja, na kakšne misli pridejo ljudje, če nobenih nimajo.«

Dvojčka.

Časnikarski poročevalci so včasih zelo radovedni in vsiljivi in se zato marsikomu kaj neprijetnega pripeti. Tako naprimer tistemu, ki je prišel Marka Twaine spraševati:

»Kaj je bil Vaš oče?«

»To in to.«

»Koliko Vas je bilo otrok?«

»Dva dečka, dvojčka, moj brat in jaz.«

»Ali je Vaš brat že umrl?«

»Ne vem.«

»Zakaj ne?«

»Vidite, to je bilo tako. Z bratom sva si bila tako podobna, da so naju večkrat zamenjali. Eden od dvojčkov je umrl, pa sedaj ne vemo dobro, ali je umrl moj brat ali sem umrl jaz.«

»Čudno, čudno!«

»Pa še nekaj Vam povem, sem se pravkar spomnil. Eden od naju je imel vrojeno znamenje na levi strani, in pravijo, da sem bil to jaz. Pa ravno ta je umrl in sedaj ne vem, ali sem jaz res jaz ali sem moj brat.«

Ni bil še izgovoril, že se je radovednež splazil skozi vrata.
dr. — r. —

Zlati poklicni jubilej.

Petdesetletnico tiskarskega poklica praznuje Srečko Magolič, upravitelj »Zadružne tiskarne« v Ljubljani, dne 1. marca 1923. Magolič se je izučil tiskarstva v tedanji R. Miličevi tiskarni na Starem trgu v Ljubljani, služboval v raznih tukajšnjih tiskarnah in tudi na Hrvaškem in Češkem. Njegovi tiskarski umotvori so sloveli daleč preko mej, vživali med strokovnjaki nedeljeno priznanje in bili na mednarodni grafični razstavi v Pragi odlikovani s prvo odliko. Tudi kot slikar samouk je dosegel lepe uspehe. Tri njegove pokrajinske slike se nahajajo v ljubljanskem muzeju, na stotine pa jih je raztresenih po domovini. Poleg slikarstva se je bavil v svojem prostem času tudi s pisateljevanjem. Sodeloval je že pri Alešovčevem »Brenclju«, Tomšičevem »Vrtcu«, Hribar - dr. Tavčarjevem »Slovanu« in drugod. Samostojno je izdajal in urejal humoristično - satirične liste »Škrat«, »Rogač« in »Jež«, spisal veliko število humoresk in satir v vezani in nevezani besedi in tudi več liričnih in mladinskih pesmi pod raznimi psevdonimi kakor: »Rosan«, »Veritas«, Žane z Iblane« in dr. — Kot izvrsten telovadec si je l. 1888 na telovadni tekmi priboril darilo »Ljubljanskih Slovenk«. — Magolič je v 63. letu. Pred 21. leti je vstopil kot vodja v nanovo ustanovljeno Dragotin Hribarjevo tiskarno v Ljubljani, kjer deluje, dasi že pod tretjim gospodarjem, še danes čil in zdrav. — Neutrudljivi vedno po višji izobrazbi stremeči zlati jubilarnt je nam vsem zgled, koliko koristnega za ljudstvo lahko stori tudi delavec na prosvetnem polju, če je liki čbelica priden, kakor je naš jubilarnt, ob katerega jubileju mu i mi najiskrenejše čestitamo z željo: Še mnogo srečnih in veselih let!

Delavska prosveta.

Delavstvo v Tržiču ima priliko vsak ponedeljek ob osmih zvečer posečati predavanja, katera prireja izobraževalno društvo sv. Jožefa v »Našem domu«. Predavanja so zelo zbrana in zanimiva. Delavci in delavke, udeležujte se jih!

Prometna zveza.

Članom v vednost. Z lastniki lista »Pravica« smo sklenili dogovor, da se nam prepusti v vsaki drugi številki primeren prostor za objavljanje naših strokovnih zaved in sicer vsak prvi in tretji četrtek v mesecu. Od teh številki bomo določili voditeljem naših plačilnic toliko izvodov, kolikor so ti izkazali v dotičnem mesecu redno plačujočih članov. Člani, ki s članarino zaostajajo torej ne smejo zahtevati, da se jim list redno nakazuje, ker stroški so preveliki. Tovariši voditelji plačilnic naj nam priskočijo na pomoč s tem, da list razdele med svoje člane. Z združenimi močmi nam bo omogočeno ustreči članom s strokovnim listom kljub nizki in docela neprijetni članarini. Da pa bo naša rubrika v listu polna in poučna, naj nam tov. voditelji pridno prijavljajo vse važne zadeve, tičočee se železničarskega stanu v občie in naše organizacije v posebnem. Ker pa ne zadostuje, če dopovedujemo naše zadeve sami sebi, temveč moramo zainteresirati predvsem našo javnost za naš stan, moramo skrbeti, da bo »Pravica« čimbolj razširjena med ljudstvom. Čimbolj bo list razširjen, tembolj bo vpliven in koristen.

Postranski zaslužek. Stalno plačani uslužbenci javnih uradov so vsled mizernih službenih dohodkov prisiljeni iskati si postranskih dohodkov, da morejo živeti. Če je to za službo samo, ki je naloga posameznika, prikladno ali ne, o tem naj sodi javnost. Vzemimo narporno in odgovorno službo železničarja, ki zahteva celega moža brez življenjskih skrbi, pa bomo prišli do zaključka, kako gnilo je pri nas vse od vrha do tal. Vsak naj bi bil tako plačan, da bi mu ne trebalo iskati postranske »zarade« ali pa beračiti.

Nov vir dohodkov je iznašla direkcija državnih železnic v Zagrebu. Izum je prijavljen v patentiranje v vseh državah na luni in na zemlji in se bo radovednemu občinstvu kazal na vseh velesojnih bodočih let. Iznajdba obstoji v tem, da morajo uslužbenci plačati po 2 kroni od vsake legitimacije, ki jo puste prolongirati. Vsilujeta se nam pri tem dve misli: prva, ali namerava drž. železnica nabaviti na ta način od svojih obubožanih uslužbencev izžemani denar kak nov salonski voz za prevažanje državnih volilnih agitatorjev in druga, ali je pa morda to navadna umazana »zarada« kaknega posameznika. Nečedno in krivično je oboje.

Red pa tak! Državna železnica je pobrala od svojih uslužbencev denar za petrolej, katerega pa že dva meseca od nikoder ni. Istotako si je dala plačati živilske knjižice, katerih menda uslužbenci tudi nikoli ne boglo dobili. Osojbe je ogorčeno nad tem, da si uprava na ta način izposojuje od njega toliko težko prisluženi denar ter odločno zahteva ali povračilo denarja ali pa blago. Red naj bo!

Prenočišča vlakospremnega osebja državnih železnic so pod vso kritiko. Tu ni kuriva in si ga more o sobje preskrbeti samo, kakor pač more in zna, tam nadomešča rjuhe golazen in zopet drugod ni luči. Kako si more izmučeni in prezebljeni poleg tega pa še lačni človek v takih brlogih odpočiti, si pač vsakdo lahko misli. Dober gospodar skrbi za svojo živino, da ima snažne, zračne in svetle hleve, a ljudje, kateri gospodarijo pri državnih železnicah, tega ne umevajo, oziroma nočejo umeti, ker smatrajo podrejeno osojbe za ničvredna bitja. Slišijo se glasovi, da vzame državna železnica južno železnico v obrat. No, južnoželezničarji, zlasti vlakospremno osebje si že v naprej lahko čestitajo k njih novemu življenju. Žalostno je, da moramo pisati o takih razmerah v dvajsetem stoletju v državi, ki se štuli, da je moderna in socialna.

Blokovniki in nadkretniki državne in južne železnice v Sloveniji so se združili in zavzeli stališče k osnutku nove službene pragmatike, kolikor zadeva ta ti dve kategoriji. Po vsestranskih razmotiranjih je bila sestavljena spomenica ter odposlana ministarstvu saobračaja, v kateri se zahteva uvrstitev blokovnikov in nadkretnikov v I. kategorijo poduradnikov. V vladnem načrtu ti dve kategoriji sploh nista nikjer navedeni posebej, kakor je to sedaj v veljavi, temveč sta vrženi med kretnike, kateri ranžirajo v II. kategorijo poduradnikov. Spomenico so soppodpisale vse železničarske organizacije. Po istem zgledu so se postavili tudi uradni sluge, katere je uradni šimel privesil služiteljem najzadnejše vrste. Tudi ti so odposlali ministarstvu istotako od vseh organizacij soppodpisano spomenico, da se jih uvrsti v II. kategorijo poduradnikov. Narodni poslanec g. Jože Goslinčar je dobil od obeh spomenic prepise in je obljubil, da bode osebno interveniral na pristojnem mestu v Belgradu, da se opravičenim zahtevam prošnjikov ugoditi. Kot vesel in hvalevreden pojav moramo bilježiti dejstvo, da je gibanje izšlo iz kategorij samih in pa, — morda prvokrat — da so vse organizacije ramo ob rami spomenice podprle s svojimi priporočili. Solnce spoznanja, da je le v slogi moč, vzhaja!

Tovariši! Zbirajte nove člane za Prometno zvezo. Dovolj je še neorganiziranih železničarjev, ki se sami ne morejo odločiti. Povabite jih v našo sredo, da postanemo močni!

Obratnemu ravnateljstvu juž. žel. v Ljubljani. Blokovniki, nadkretniki in kretniki smo pred več kakor pol letom predložili prošnjo za pravičnejšo odmero kilometraže. Ker do danes še nimamo rešenja, si usojamo vprašati, ali smemo sploh kaj pričakovati ali ne. Vsak razsoden človek mora uvideti, da priznana in z vsemi kolikaj mogočnimi zavijanjimi obstrižena kilometraža nikakor ne odgovarja odgovornosti, ki jo nosijo te kategorije uslužbencev na svojih ramah. Ako bi bila južna železnica pasivna, bi mislili, da moramo pomagati varčevati. Ker pa vemo, da je za mastne renumeracije itd. vedno dovolj para na razpolago, ne moremo umeti, čemu bi morali mi s stradanjem prispevati. Vaše sklicevanje na državno železnico je jalovo, dokler se ne držite načela enakosti pri vseh in v vsem. Le izprašajte si vest, pa boste prišli do zaključka, da imamo prav. Slavospevi so vam kaj všeč, pomislite pa ne, da imamo na teh zaslugah tudi mi nemali delež — toda neplačan. Ponovimo predloženo prošnjo ter prosimo in pričakujemo neodložljive ugodne rešitve.

Dve smrtni žrtvi poklica. Dne 19. februarja t. l. sta trčila v postaji Murakeresztur dva tovarna vlaka, pri čemur sta bila skladišni sluga Jakob Kitak in kurjač Franc Hajšek s Pragerskega ubita. Strojvodja Gabršek in premikač K. Mlakar sta bila težko ranjena in prepeljana v bolnico v Maribor.

Železničarji v Celju se vedno bolj zanimajo za »Prometno zvezo«. Stalno pristopajo novi člani tako, da se bo v kratkem vršil ustanovni občni zbor skupine, nakar bomo prodirali proti jugu in severu, da združimo vse trpine železničarje, ki smo danes brez prave organizacije in moči. Veselo, da se je začelo daniti tudi med nami!

Zadružništvo.

Vzgojne naloge konsumnih društev.

Zadnjič smo govorili o medsebojnem prijateljstvu, ki mora vladati med člani konsumnega društva. Oni so kakor družina, se pogosto shajajo, se pogovarjajo o konsumnem društvu, njegovih uspehih in njegovih težavah. Konsumno društvo jim je skupna srčna zadeva, ker je na konsumno društvo prenešen važen del njihovega gospodarstva. Med člani konsumnega društva mora vladati neka skupnost, neka srčna vez podobno kakor med člani

družine. Ravno na to plat je dr. Krek polagal veliko važnost.

Danes je ta potreba po prijateljstvu, ta potreba po smislu za skupnost, za vzajemnost še veliko važnejša. Kakor hladen leden veter veje danes v družbi duh materializma in ubija vsak idealni polet. Želja po dobičku in sla po uživanju prevpijeta vsako plemenito čustvo in zadušita probijajoče se žarke ljubezni in stremjenje duše pokazati dejansko ljubezen do bližnjega. Upravičena je trditev, da je današnja družba zastrupljena z materializmom in mamonizmom in da vsled pomanjkanja ljubezni zamira in hira smisel za skupnost, požrtvovalnost za občo korist.

Poleg te idealno - vzgojne naloge imajo konsumna društva tudi gospodarsko vzgojne naloge. Naj omenjamo danes samo nalogo vzgajati člane, da živijo s tem, kar zaslužijo, da jih navajajo ravnati noge po odeji. Res je, da današnji zaslužek delavca ne pomeni niti, da zaslužek delavca krije komaj najpotrebnejše izdatke za hrano. O obleki ne more pri tem zaslužbi biti niti govora. Toda višina zaslužka je vprašanje delavske strokovne organizacije, vprašanje sile organiziranega delavstva nasproti organiziranemu kapitalizmu in vprašanje gospodarskega položaja. Za posamezno delavsko družino pa pride v poštev trdo vprašanje, kako izhajati s tem, kar se zasluži. Čim težje se shaja pri danem zaslužku in pri dani draginji s plačo, tem večja je skušnjava, da ne rečemo potreba živeti na kredit, jemati živila in druge potrebščine »na kredo«. Ako pride k temu še bolezen ali zastoj v produkciji, potem je delavec naravnost prisiljen, da si skuša olajšati brezupni položaj s kreditom.

Konsumna društva morajo v tem pogledu biti trdna in ne smejo nikdar odstopiti od načela, da se prodaja le proti gotovini. Pa ne le sila, ne le premajhen zaslužek navajata h kupovanju na kredit. Pogosto navaja k temu tudi slabo gospodinjstvo, gotove razvade gospodinje, ki je bila pri malih trgovcih navajena dobivati blago na kredit. Tu je treba pomisliti, da si trgovec tako dajanje na kredit presneto drago zaračuni, da taka družina z dolževanjem zgubi svojo samostojnost. Trgovec gotovo v takem slučaju, ko daje delavcu na kredit, kalkulira z zgubo, ki jo lahko utрпи vsled tega, da se eden ali drug delavec preseli, da umrje, da so gotove terjatve neizterljive. To nevarnost in možnost zbug vračuna pri ceni blaga vsem, ki jemljejo na kredit. In ko je delavska družina začela z jemanjem blaga na kredit, potem trgovec takega odjemalca več ne spusti. Dolg raste in odjemalec je kmalu popolnoma v rokah trgovca: mora vzeti vsako še tako drago blago in še tako slabe kakovosti.

Tak je bil položaj delavstva, ko se je začela razvijati velika industrija in v tem položaju mu je prišlo na pomoč konsumarstvo, da ga osvobodi, da ga vzgoji. Dočim je trgovec delavca naravnost navajal k jemanju blaga na kredit zato, da mu vzame svobodo, morajo konsumna društva z vso odločnostjo in z vso vztrajnostjo izvrševati načelo, da se blago prodaja le proti gotovini. Pri vztrajnosti in doslednosti bodo konsumna društva delavca v tem pogledu osvobodila, bodo vzgojila v njem gospodarja, ki računa le s tem, kar ima, ki se ravna po odeji.

In če bo delavec vzgojen k takemu gospodarstvu, če bo svoboden, potem bo pač čutil, kedaj mu kapitalizem dela krivico, in je njegova plača prišla pod eksistenčni minimum, potem bo pravočasno pritisnil s svojo strokovno organizacijo in zahteval z vso silo, z vsem poudarkom svojo pravico, zvišanja zaslužka do take višine, da more s svojo družino vsaj skromno živeti.

Dr. — s —

Čevlje kupujte z znamko »Peko« tovarn Peter Kozina & Co., ker so ti priznani najboljši. Glavna zalogja Ljubljana Breg 20, na drobno Aleksandrova cesta 1.

Doma in po svetu.

Notranje in zunanjepolitično življenje Jugoslavije je bilo pretekli teden prav živahno. V torek 20. febr. je namreč potekel rok za vlaganje kandidatnih list. Zato so hoteli ponekod z zadnjimi predpripravami. V Ljubljani so še mladini in starini hitro zlimali staro demokratsko barko, ker jih je strah pred ljubljanskimi volivci. Sedaj računajo, koliko bodo skupaj dobili glasov. Upati pa je, da bodo volivci pametni in ne bodo hoteli poslati v Belgrad zastopnika tiste ljubljanske stranke, ki je pogazila in še vedno tepta avtonomijo naše belé prestolice Ljubljane. Če je zadnjič pri občinskih volitvah kdo glasoval za »zajednico« slabega spomina, je to storil, ker je mislil da so ti ljudje za avtonomijo. Ker pa so se sedaj zvezali s centralističnimi Žerjavci, so pokazali s tem svojo pravo barvo. Pri volitvah bo izbire dovolj, dasi je sodišče zavrnilo nekatere liste, ker niso bile pravilne. Dosedaj se ve, da se poteguje za Ljubljano 7 strank, za ljubljansko volivno okrožje 8 in za mariborsko 9. Tudi preroki se pojavljajo. Zanimivo je, da celo nasprotniki povsod prorokujejo zmagi SLS, ki pa je doslej tudi edina razvila živahno agitacijo po lepo uspehih shodih. Druge stranke se kar nekako ne upajo med volivce. Drugod po državi je položaj podoben. Mnogo strank in stranic, kamor pogledamo. Demokrati so se razcepili in radikalcu tudi. Pri Hrvatih se posebno širokousti Radič, ki zopet napoveduje svojo hrvatsko republiko, češ da bode dobil 100 poslancev. Kakor pa kažejo poročila iz Bosne in Hercegovine, ne bode ravnatoko sijajno šla v klasje Radičeva pšenica.

Bolj važni so bili zunanjepolitični dogodki. Najbolj je nas Slovence zanimalo potovanje avstrijskega kancelarja Seipla v Belgrad. Koroški Slovenci so se oglasili in povedali svoje pritožbe posebno v šolskem in kulturnem oziru, ker koroški Heimatschutz še vedno vlada na Koroškem in ne pusti otvoriti slovenskih šol ter delovati

slovenskim društvom. Pa tudi mnogo gospodarskih vprašanj, ki so v zvezi z mirovnimi pogodbami, je bilo treba končno rešiti. Koncem tedna je Seipel vesel uspehov odpotoval iz Beograda. Mi se seveda vprašujemo, kdo je nas Slovence pri teh pogajanjih zastopal, ker je slo predvsem za nas. Tudi vsebino pogodbe bi radi zvedeli. Pa vladni listi prav malo poročajo, tem bolj zabavljajo demokratski. Jasno je pač, da je imela vlada tudi že nekoliko vezane roke po senžermenski pogodbi, posebno v gospodarskih vprašanjih. Avstrijci so si tudi izbrali ugoden čas za pogajanja, ko je čisto srbska vlada na krmilu in njen notranji in zunanji položaj ne prelep. Tudi naglica in čudno lepo sporazumljenje, ki je vladalo, ne obe-tata nič dobrega. Da se za koroške Slovence ni storilo nič, je že danes gotovo. Pa si bodo še vedno upali radikalni agitatorji farbatati ljudi, da bo njih stranka skrbela za Slovence. Natančneje o teh pogajanjih zveemo v teku tedna, ker bodo napadom opozicije sledili odgovori vlade. Tudi z Lahi še nismo na jasnem. Vedno znova so nastale »tehnične težkoče« pri izmenjavi ratifikacijskih listin. Posebno težko pa je vprašanje Reke in luke Baroša. Dasi je ta reško - sušaška luka po rapalskem dogovoru na našem ozemlju in bi bila za našo trgovino posebno važna vsled železniške zveze in pristaniških naprav, se nam vedno znova pripoveduje o neki skupni upravi reške luke z baroško, češ da se te cele luke ne da deliti. Če bi upravljali to skupno luko mi in Reka, bi že šlo, če bodo pa še Lahi imeli besedo zraven, bo slabo. Tako smo udarjeni na severu in jugu. Zapomniti si moramo, da je to bilo tedaj, ko ni bilo v vladi nobene slovenske stranke in sta imela v Sloveniji prvo besedo stari gospod Ivan Hribar in mladi dr. Niko Zupanič, prvi namestnik za čajanke, drugi minister za obede in slavnostne sprejeme.

V Orientu se sedaj vrše posvetovanja angorške turške zbornice, ki razpravlja o ponudbah Angležev. Polagoma so pač tam napeto razmerja izrabljala. Angleži so vprašanje važnega Mossela (petrolej) spravili tudi pred društvo narodov v Ženevi. Mnogo se piše o rusko-turško - nemški nevarnosti. Pravijo, da hoče Rusija s pomočjo Litve, ki je sprožila že znano memelsko vprašanje, zaplesti se s Poljsko v spor. Nemci imajo svoje ruhrsko vprašanje. Francozi so to ozemlje v zadnjem času vedno bolj dobili v svoje roke in pričenjajo z organizacijo dela. Francoski državnik Delcassé, ki je te dni umrl, pravi, da si morajo Francozi mesto negotovih nemških reparacij obdržati nemški breg dolnjega Rena. Tega se pa boje tudi Angleži in zato so v angleški zbornici precej obsojali francosko - belgijsko postopanje v Porenju. Vendar še to ni pripeljalo do razpada velike antante. Pisalo se je tudi, da hočejo Amerikanci posredovati, pa gotovega le še ni nič. Amerikancem je predvsem le za denar, ki ga hočejo dobro naložiti. Zato tudi v sedanjih razmerah prav nič ne zaupajo naši državi. Tam stoji kurz Blerovega posojila naši državi na 58. Dobri bi bili samo tisti dolarji za Evropo, ki bi jih poslali pravi ameriškanski strici - izseljenci, kar pa bodemo dobili od ameriškanskih bank, to bodemo drago plačevali ne samo po 14% obrestih. Samo lastno delo more rešiti nas in pa razbito Evropo.

dr. — p —

Jugoslovanska strokovna zveza.

Državnim cestarjem! Okrožnico in spomenico, ki krožijo sedaj med vami, rešite nemudoma s svojimi podpisi. Zaupniki, ki ste okrožnice z navodili prejeli, poskrbite, da se iste čimprej vrnejo v smislu navodil, da nam bo mogoče nadaljno delo takoj.

Pokrajinsko tajništvo J. S. Z. v Celju.

Konjice. Na vlogo Pokr. taj. J. S. Z. v Celju, Inšpekciji dela, z dne 27. I. t. l. pod št. 42/23. glede znižanja naših mezd, nadurnega dela in več drugih krivic, še ista sedaj ni posredovala. Kakor vemo iz uradnega poročila, se je celjska Inšpekcija dela združila sedaj z mariborsko. Pozivamo p. n. urad, da pospeši rešitev omenjene vloge nemudoma, ker mi trpimo in potrpljenja, če je predolgo je tudi enkrat konec.

Tržič. Svoj križev pot gre delavstvo čevljarske tovarne Mally & Demberger in usnajske tovarne Karl B. Mally v Tržiču. To dvoje podjetij nekdanje tako cvetočih, sedaj niti toliko ne more več, da bi bili vsaj tisti imeli zasigurano delo in kruh pri podjetju, ki so vse svoje moči in najlepša leta pustili pri podjetju skozi deset in desetletja. Delavstvo v imenovanih podjetjih s strahom gleda v bodočnost. Sleherni dan pričakuje, kdaj se bo temu ali onemu ali vsem skupaj odpovedalo delo. Kdor si more si pač pomagati drugam. A koliko je pa revežev, ki so tako navejani, da s podjetjem živijo in padejo, to se pravi, z gospodarsko polomijo je skoraj uničena njih eksistenca. Mislite si 20 ali 30 do štirideset let služiti enemu gospodarju in nazadnje ga ta hoče postaviti na cesto, da naj bi še ls trebuhom za kruhom, če tudi od praga do praga. Kdo bo vzel v delo napol ali docela onemoglega? O, koliko gorja povzroči komoditeta in brezbriznost podjetnikova? Ta dejstva kličejo delavski mladini dovolj glasno, da naj se pripravi, da tudi njo ne zadene ista usoda na stara leta. Pripravimo se, izobražujmo se, opojni pijači dajmo slovo in stremimo za tem, da bode enkrat delavec solastnik podjetja, da bo imel vsaj »delo« in »jelo« zasigurano, da ne bo nad delavskim stanom vedno ležala težka »mora« skrb, češ kaj bo z menoj kadar obnemore. Kadar bo imel delavec pravico pri podjetju soddločevati, potem se podjetnik takorekoč ne bo več igral z življenjem tisočeri in udajal se komoditeti v misli »jaz imam dovolj, drugi me ne brigajo«. Seveda v svoji slepoti pa ne vidi, da gre rakovo pot in ga bo zadela prej ali slej ista usoda, kakor danes njegovo delavstvo.

Pokrajinsko okrožje Jugoslovanske Strokovne Zveze.

Z ozirom na to, da sklicuje J. S. Z. redni občni zbor, kateri se bo vršil v nedeljo dne 11. marca 1923, ob pol 5. uri popoldne v Lekarniški ulici št. 6, društvena dvorana **Katoliškega pomočniškega društva v Mariboru.**

Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo blagajnika. 3. Volitev novega odbora ozir. načelstva. 4. Slučajnosti.

Lep uspeh kršč. soc. delavstva v Celju.

Dne 21. febr. t. l. se je vršil sestanek članov J. S. Z., na katerem je poročal taj. Gajšek o zasedbi poruhrskega ozemlja po Francozih, o posledicah, ki lahko nastanejo vsled tega glede na svetovni mir in o nalogah ter važnosti Internacionale kršč. strok. organizacij. Članstvo je z zanimanjem sledilo poročilu. Nato se je razvil razgovor o našem krajevnem organizacijskem in strokovnem delovanju in se je sprejelo več praktičnih predlogov o izvajanju. Na prošnje in parkratno posredovanje predsednika naše skupine tov. Korena Blaža, — katerega je »Naprej« že parkrat demagoško in nepravilno napadal, misleč dopisnik, da se bo naš tovariš tega ustrašil in vrgel puško v koruzo na škodo naši organizaciji, na kar on niti odgovarjati ni hotel, upoštevajoč pregovor, da »o slovi glasovi se slišijo samo do neba«, — je Westen povišal v enem oddelku premije na posodo in sicer: za moške K 110.— in za ženske, K 55.— tedensko. Sodelovali so tudi pri posredovanju še nekateri delavci iz tovarne. Ta, čeprav majhen uspeh zaenkrat je vzbudil zanimanje za našo organizacijo med tukajšnjim delavstvom. Naša organizacija ni vsiljiva in ni teroristična. Kjer nam je to mogoče, pokažemo uspehe našega dela, in delavstvo se nas oklene. Delavstvo! Zaseduj naše delo tam, kjer imamo mi večino v tovarni in spoznalo boš, da morajo ves delavski pokret vzeti v roke krščansko socialne strokovne organizacije in izgniti razne rdeče in druge laži strokovne organizacije, ki so razcepile moč delavstva vsled boja med voditelji za njihove osebne koristi. Vsi brez odlašanja pod našo zastavo, ker čas hiti in kapitalisti so na delu, da nam izpijejo še ostalo **moč in kri!**

Po svetu za kruh.

Graška »Tagespost« je te dni priobčila pismo zidarskega delovodje Franca Weingraberja iz Št. Vida ob Glini, ki se je bil udeležil vojne v 27. pešpolku in nato išoč dela in kruha obhodil mnogo sveta. Pismo je datirano iz Beire dne 5. januarja 1923 in slove: Sedaj sem v Vzhodni Afriki. Iz Loande me je bila pregnala kuga, ki je tam strašno razsajala. Od tam sem šel v Nemško Južnozpadno Afriko, potem v Kapstadt in sem v Beiro. Dela ni bilo nikjer dobiti. Jutri se odpeljem s tovornim vlakom v Rhodezijo, morda najdem tam kaj. V Afriki je danes še slabše nego v Evropi. Indijci in Kitajci delajo za tako ceno, da povsodi izpodrivajo belega moža. Sedaj je tu ravno poletje; vročina neznosna. Ako v Rhodeziji ne dobim dela, pojdem v Johannesburg in Transvaal. Tam je, kakor slišim, boljše. Mesto Beira leži v Portugalski Vzhodni Afriki; podnebje je skrajno nezdravo. Kot polir imam boljše stališče, vendar je pač povsodi treba prijeti za delo.

Delavska zveza.

Velenje. Dne 22. febr. 1923 se je vršil tukaj zaupni sestanek D. Z. Poročal je okrožni tajnik. Veliko in hvaležno polje bo imela v bodoče tukaj in v sosednih občinah za obdelati na organizacijo. Naš sklep je, da tukaj in v naši okolici dosledno in podrobno izpeljemo organizacijo vseh, ki spadajo v naše vrste. Našo centralo v Ljubljani in okrožje v Celju prosimo, naj nas pri delu podpira z nasveti in navodili: Tovariši širom naše domovine: Vzdrinite se in na plan!

Kokarje pri Mozirju. Dne 23. febr. 1923 je tukaj zboroval veliki kmetsko-delavski shod, katerega se je udeležilo od blizu in daleč več sto delavcev in kmetov. Otvorila sta ga tov. Kuder in Gajšek, katera sta žela veliko odobravanje zborovalcev, ki so vztrajali nad eno uro na prostem v snegu. Lesno delavstvo je dobilo veliko zanimanje za Strokovno zvezo, ter so se v tem oziru storili sklepi in načrt za izvedbo organizacije. Videlo se je, da nas čakajo tukaj velike naloge. Tukajšnje delavstvo prav dobro pozna razne demagoške rdeče in Žerjavove organizacije, s katerimi je že in bo še obračunalo. Delavci in kmetje stoje tukaj trdno v vrstah S. L. S. in gredo v boj za avtonomijo.

Tajništvo okr. D. Z. v Celju, poziva in prosi vse zaupnike, ki so prejeli zadnjič članske pole, da pospešijo svoje organizacijsko delo med delavstvom, se ravnajo točno po okrožnici in nato vrnejo spolnjene članske pole na naslov tajništva, članarino pa pošljejo po priloženih položnicah, ki so označene s štampiljko Okr. Del. zveze. Ne zamudite nobene priložnosti širiti »Pravico«. Več ko bo delavstvo čitalo in se izobraževalo, tem večji bodo njegovi uspehi in tem lažje delo.

Mednarodna krščansko socialno strokovna organizacija.

Prebral si program. Že uvodoma smo omenili, da je temelj našemu gibanju. Za nas krščansko socialno strokovno organizacijo je merodajen edino in samo ta program. Po njem se moramo ravnati, dokler smo člani Mednarodne zveze strokovnih organizacij.

Rekli smo, da si ga prebral, vendar pa ne zadoštuje, da si ga samo prebral, ker s tem še nisi izpolnil dolžnosti, ki ti jih nalaga tvoja organizacija in zapoved: »Ljubi svojega bližnjega, kot samega sebe«.

Spoznati ga moraš in to samo, če se boš po njem ravnal in ga skušal uveljaviti, ker le tako ti bo prešel v meso in kri.

Vprašanje pa je, kako boš začel, da se ti posreči ga vsaj deloma uveljaviti.

Ti si ga spoznal in premislil in se mogoče ravnaj po njem, veliko jih je pa, ki se ne ravnajo po njem in ga ne poznajo, zato bodi tvoja skrb, da ga razširiš med sotovariše, pridobiš najprvo svoje najožje prijatelje in znance, ker potem bo imelo tvoje prizadevanje šele pravo vrednost in uspeh.

Mali koga, katerega si prepričal, naj ti sledi in zato ustanovi, če jo še ni v tvojem kraju, krščansko socialno strokovno organizacijo, če pa je, pa začni v njej, ji pomagaj k udeležitvi njenih smernic, smernic tega programa, ker gre za tebe, za tvoj blagor a ne samo tvoj, marveč vsega delovnega stanu.

Smatraj ta navodila za dolžnost kot organiziranec, bližnji bližnjemu in sočlovek.

Svest si si lahko, da ne delaš tako ne samo ti, marveč najmanj 3 milijone tvojih sotovarišev in sotovarišic širom sveta.

Kot zadoščenje za trud in prizadevanje ti bodi zavest, da si vse svoje delo in hotenje uravnal po besedah onega, ki je zapovedal to kar je bistvo v delu o strokovni organizaciji namreč: »Ljubi svojega bližnjega, kot samega sebe«.

DODATEK.

Kot je v uvodu povedano, da je Jugoslovanska strokovna zveza centrala krščansko socialno strokovnega gibanja v Jugoslaviji upamo, da našim tovarišem in tovarišicam vsestransko ustrezemo, če podamo tu vse naslove včlanjenih zvez in pokrajinskih tajništev:

CENTRALA

Jugoslovanska strokovna zveza Ljubljana, Stari trg 2/I.

UČLANJENE ZVEZE:

Strokovna zveza tovarniškega delavstva Ljubljana, Stari trg 2/III.

Strokovna zveza lesnega in stvabinskega delavstva Ljubljana, Stari trg 2/I.

Strokovna zveza zasebnih uslužbencev Ljubljana, Stari trg 2/I.

Strokovna zveza javnih nameščencev Ljubljana, Stari trg 2/I.

Strokovna zveza tobačnega delavstva Ljubljana, Stari trg 2/I.

Strokovna zveza rudarjev Trbovlje, Društveni Dom I.

Prometna zveza Ljubljana, Rokodelski dom, Komenskega ul. 12.

Poselska zveza Ljubljana, Stari trg 2/I.

Strokovna zveza viničarjev in kmetijskih delavcev Ljutomer.

POKRAJINSKA TAJNIŠTVA:

Pokrajinsko tajništvo Jugoslovanske strokovne zveze v Celju, hotel »Beli vol«.

Pokrajinsko tajništvo Jugoslovanske strokovne zveze Maribor, Gregorčičeva ul. 10/I.

Tovariši in tovarišice, ki bi jih nanesel slučaj na Hrvatsko, Bosna, Dalmacija i. t. d. naj se obrnejo na sedež naših hrvatskih organizacij in sicer:

Jugoslovanski strokovni Savez Zagreb, Pejačičev trg 15.

× × ×

Uspehov boš imel toliko, kolikor imaš moči.

Moči imaš toliko, kolikor izobrazbe, zanimanja in zavesti.

Zato: »Izobražuj se!« Gustelj Cvikelj.

Okno v svet.

Drag les v Nemčiji. V Nemčiji je les tako silno drag, da so začeli rakve delati iz lepenke, le spodnji kos je iz lesa.

Lepo božično darilo. Lady Gore je v Londonu zgubila zapestnico vredno 3000 funtov (okoli 4 in pol milijona kron). Neki pismonoša jo je našel med odpadlim listjem, zato pa je prejel nagrado blizu pol milijona kron. Lepo božično darilo za revnega pismonoša.

Stroga postava. Angleški kazenski zakon je zelo strog in star. Ako dva skleneta skupni samomor, pa ostane eden pri življenju, je ta kriv umora drugega. Symonds in hčerka 15 tih let njegovega delodajalca, sta se vrgla pod vlak, dekletu so našli mrtvo, Symonds pa z odtrganima nogama nezvestnega. V porotno dvorano so ga prinesli na nosilnici. Obsojen je bil v smrt na večalih in je težko, da bi bil pomiloščen, ker tako predvideva zakon.

Zdrava ideja. V mestu Belfast (Anglija) je neka omožena ženska prišla na zdravo idejo, kako ozdraviti svojega moža, ki je rad pogledaval za drugimi Evinimi sestrami. Šla je do župnika evangeljske cerkve, mu potožila svoje gorje ter ga prosila za svet. Domenila sta se, da mora žena pregovoriti moža, da pride v nedeljo v cerkev. To je tudi dosegla. Predno se je začelo pobirati po cerkvi, omenil je pridigar, da se nahaja v cerkvi nek mož, kateri svojo zakonsko ženo zanemarja. Gfozil je, da njegovo ime prihodnjic javno pove raz lece če se do tičnik ne poboljša in ako ne daruje en funt (1600 kron) za cerkvene potrebe. Kako se je začudil in razveselil protestantovski pastor, ko je našel po kolekti na krožniku nič manj kot 37 enofuntnih bankovcev.

Srečni Angleži! Angleži so dobili letos lepo velikonočno darilo. Na železnicah so namreč znižali vozne cene za četrtino, kar se bo že nekaj poznalo tistim, ki se vozijo z železnico. In pri nas?

OBCNI ZBOR

Delavskega stavbenega društva v Ljubljani

r. z. z n. z.

se bo vršil dne 3. aprila 1923 ob 5. uri pop. v ravnateljski pisarni Kongresni trg 2, v Konzumu.

DNEVNI RED:

- 1.) poročilo načelstva in nadzorstva;
- 2.) odobritev rač. zaključka za l. 1922;
- 3.) branje revizijskega poročila Z. Z.;
- 4.) volitev načelstva, kontrolorjev in računskih preglednikov;
- 5.) slučajnosti.

V slučaju nesklepčnosti se vrši občni zbor pol ure kasneje in je sklepčen pri vsaki udeležbi.

ODBOR.

OBCNI ZBOR

I. delavskega konsumnega društva r. z. z o. z. v Ljubljani

se vrši dne 20. marca 1923 ob pol 11. uri dopoldne v združnih prostorih Kongresni trg 2., po sledečem

DNEVNEM REDU:

- 1.) poročilo načelstva in nadzorstva;
- 2.) odobritev rač. zaključka za l. 1921/22;
- 3.) čitanje rev. zapisnika Zadrúžne zveze;
- 4.) volitev načelstva in nadzorstva;
- 5.) določitev nagrade nadzorstvu;
- 6.) slučajnosti.

Občnega zbora se smejo udeležiti le na zadnjih skupščinah izvoljeni pooblašenci.

ODBOR.

P. n.

občinstvu ter
znancem, prijateljem in
gostom z dežele naznanjava,
da sva odprla včeraj, dne **28. febr.**
v novi palači Ljubljanske kreditne banke,
nasproti glavne pošte prvovrstno

KAVARNO EMONA

— opremljeno z vsem komfortom. —

Sklicujoč se na najino dolgoletno prakso, upava
cenj. goste s solidno in skrbno postrežbo
v vsakem oziru zadovoljiti ter se
priporoča za naklonjenost

**JAN in KATI
FIALA.**

odpre nekaj časa
stvu naznani v časopisih.

RESTAVRACIJA se
pozneje in se to sl. občin-

KNJIGOVEZNICA, KARTONAŽA IN GALANTERIJA
MIROSLAV BIVIC
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29
se priporoča slavnemu občinstvu ter p. n. tverdkam
za cenj. naročila vseh v to stroko spadajočih del.
VELIKA ZALOGA ŠOLSKIH MAP, NOTEZOV IN BLOKOV.
Cene nizke! Postrežba točna! Delo solidno!

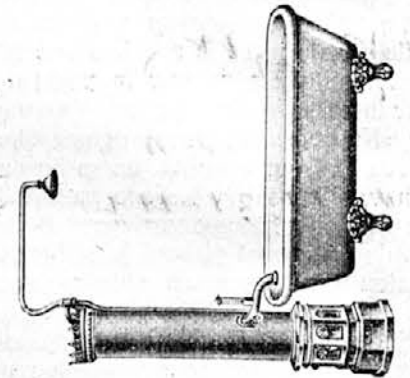
VALENTIN VOJSKA, PLESKAR IN LIČAR
Ljubljana, Cerkvena ulica št. 11
se priporoča slavnemu občinstvu za vsa v njegovo
stroko spadajoča dela.
DELO SOLIDNO! CENE ZMERNE!

Produktivna zadruga kleparjev, koflarjev in krovcev
r. z. z. o. z. v Ljubljani

Cene konkurenčne.
Točna in zanesljiva
postrežba.

Izvrševanje vsega kleparskega,
koflarskega in vodovodno-inštalacijskega dela.

Kolodvorska ulica št. 28.

Vaše blagorodje!

*Kdor hoče imeti dobro slikarsko
delo s pristnim blagom, naj se
obrne na naslov*

*Fr. P. Starè, slikarski mojster
Ljubljana, Florijanska ulica.*

Kavarna „Central“ LJUBLJANA, Sv. Petra nasip
poleg zmajevega mostu
se priporoča cenjenemu občinstvu za mnogobrojen obisk.
Stefan Mikolič, kavarnar.

Prometni zavod za premog d. d. v LJUBLJANI

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za
domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks vsake vrste in vsakega izvora
ter priporoča posebno

**la čehoslovaški in angleški koks za-livarne in domačo
uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete.**

Naslov: Prometni zavod za premog d. d. centrala v Ljubljani, Miklošičeva c. 15/II
Podružnica v Novem Sadu (Bačka).

Zadružno podjetje!

Najboljše in najtrpežnejše blago kupite pri
OBLAČILNICI ZA SLOVENIJO R. Z. Z. O. Z. **V LJUBLJANI**

Oglejte si njene zaloge!

PRODAJALNE NA DROBNO

so v Stritarjevi ul. št. 5 in v hiši „Gospodarske Zveze“ na Dunajski cesti.

GLAVNO SKLADIŠČE

je v Ljubljani v „Kresiji“, Lingarjeva ulica št. 1, I. nadstr.

Podružnica v Somboru (Bačka), Aleksandrova ulica št. 11.

: Svoji k svojimi !

I. delavsko konsumno društvo v Ljubljani

ima bogato izbero manufakture, češke lončene posode, klobuke, vsakovrstno špecerijsko
blago, v zadružni kleti na Kongresnem trgu št. 2 dobro vino po nizki ceni.

Hranilne vloge članov obrestuje po 5%. Člani dobe 3% blagovni popust.

— Pristopnina 10 kron, delež 100 kron. —

Prijave sprejema pisarna na Kongresnem trgu št. 2 in vse zadružne prodajalne.

👉 V Vašem interesu je, da postanete član, članica naše zadruga! 👈